

Jordbruksverkets uppmanar: Skydda din verksamhet mot afrikansk svinpest!

Innehåll

1. **Kort om afrikansk svinpest**
 - Vad är ASF?
 - Vad finns ASF?
 - Hur sprids ASF?
 - Hur upptäcker man ASF hos tamgrisar
 - Hur upptäcker man ASF hos vildsvin
2. **Jordbruksverkets roll vid ett utbrott av ASF**
3. **Vad du kan göra**
 - Rapportera om du hittar döda vildsvin
 - Skylda vid besöksverksamhet
 - Skydda grisbesättningar
 - Jaktkläder ska vara rena efter jakt utomlands
4. **Länkar till informationsmaterial, skyltar mm.**
5. **Har du frågor?**

1. Kort om afrikansk svinpest

Vad är afrikansk svinpest ?

Afrikansk svinpest (african swine fever, ASF) är en virussjukdom med hög dödlighet. Den drabbar svindjur; tamgrisar, europeiska vildsvin och afrikanska tama och vilda grisdjur (bushpig, vårtsvin m.fl.), men är ofarlig för människor. Det finns idag inget vaccin eller annan bot mot sjukdomen. Den bekämpas genom att drabbade djur avlivas och destrueras.

Var finns ASF?

Sjukdomen härjar just nu (maj 2019) både i Europa (Baltikum, Polen, Rumänien, Ungern, Bulgarien, Belgien, Italien, Ryssland, Vitryssland, Ukraina, Moldavien, Georgien, Armenien) och östra Asien (Kina, Vietnam, Kambodja, Mongoliet), samt i flera Afrikanska länder söder om Sahara.

Hur sprids ASF?

ASF-viruset kan överleva mycket länge i gödsel (flera månader), blod (flera månader), kadaver (flera månader vintertid, tål förruttelsen), färskt kött (upp till tre månader), torkat kött (upp till ett år) och i fryst kött (flera år).

Viruset kan alltså finnas länge i kött och i charkvaror såsom torkad skinka och rökta korvar. Om sådana matvaror slängs där grisar eller vildsvin kan komma åt dem (till utegrisar vid

besöksverksamhet eller i skogen vid en rastplats) kan smittan spridas. Därför måste alla matrester slängas i soporna.

En annan spridningsväg är med smittat blod eller gödsel som fastnar på skor, kläder och fordon. Kläder och skor som kommit i kontakt med potentiellt smittade djur ska därför rengöras innan de används igen. Det gäller exempelvis jaktkläder som använts vid vildsvinsjakt i smittade länder.

Sjukdomen sprids förstås också med levande djur. Vid ett utbrott läggs det därför restriktioner på förflyttningar av tamgrisar. Vildsvinens rörelser är svårare att hindra, men man strävar vid ett utbrott efter att minimera störningar i skogen så att smittade vildsvin håller sig kvar och dör i sina hemområden.

Hur upptäcker man ASF hos tamgrisar?

Sjuka grisar uppvisar vanligen inledningsvis hög feber, sänkt aptit och nedsatt allmäntillstånd. Suggor kastar ofta i ett tidigt skede. Detta kan följas av missfärgningar i huden, ögonflöde, ostadig gång, andningssvårigheter, diarré och blödningar ur mun och ändtarm. Insjuknade djur dör vanligen inom 5-10 dagar. En akut form finns då djuren dör mycket snabbt utan att hinna visa symptom. Vanligen drabbas endast enstaka djur inledningsvis, och sjukdomen kan då te sig mindre dramatisk. Det är dock viktigt att kontakta veterinär så snart det står klart att djuren är sjuka.

Hur upptäcker man ASF hos vildsvin?

Sjuka vildsvin uppvisar samma symptom som tamgrisar: feber, sänkt aptit, blödningar etc., och slutligen ökad dödlighet. Den som rör sig i skog och mark lär sannolikt inte få syn på några vildsvin medan de är sjuka, men kommer att kunna hitta fler självdöda vildsvin än normalt.

Om Sverige drabbas är det avgörande för bekämpningens framgång att vi hittar smittan på ett tidigt stadium. Det är alltså mycket viktigt att alla fynd av döda vildsvin rapporteras till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) – se nedan.

2. Jordbruksverkets roll vid ett utbrott av ASF

Vid ett utbrott av ASF leder och samordnar Jordbruksverket de olika myndigheter och instanser som ska samverka för att bekämpa sjukdomen. Det gäller såväl vid utbrott hos tamgris som hos vildsvin. Stöd för att vidta nödvändiga åtgärder finns i både i EU-lagstiftning och i svenska epizootilagen, epizootiförordningen och föreskrifter.

3. Vad du kan göra

VIKTIGAST! Rapportera om du hittar döda vildsvin

Om vi får in afrikansk svinpest till våra vildsvin är det **avgörande** att vi upptäcker smittan på ett tidigt stadium. Det inverkar på spridningen och på våra möjligheter att bekämpa

sjukdomen. Att upptäcka ökad dödlighet hos vildsvin och provta för ASF är vårt bästa vapen för att få en snabb och effektiv bekämpning.

Om du hittar ett självdött vildsvin ska du **rapportera fyndet till SVA** på länken rapporteravilt.se eller på telefonnr 018-67 40 00.

Skylta vid besöksverksamhet

Du som har besöksverksamhet såsom kosläpp, öppen gård, Bo på Lantgård, butik, kanotuthyrning, hästturism etc. bör skylta att

- Djuren får inte matas
- Eventuella matrester ska slängas i soporna - inte i naturen eller till djuren.

Här finns en [länk](#) till olika skyltar som du kan skriva ut och sättas upp där besökare ser dem.

Skydda grisbesättningar

Följ branschens råd om biosäkerhet till skydd mot smitta:

- Ha alltid separata besättningsegna kläder i stallet. Du som själv har grisar måste tänka på att inte använda samma stövlar vid jakt som när du arbetar i stallet.
- Tillåt inga besökare utom de nödvändiga
- Vi rekommenderar att du följer de råd som Svensk djurbönders smittskyddskontroll (SDS) riktar till dig som har
 - o Utländsk arbetskraft anställd
 - o Utländska besökare
 - o Besökt besättningar utomlands

Här finns en [länk till SDS:s råd](#).

- Fodra bara med grisfoder
- Skydda dina grisar mot direkt (utehage med otillräckligt staket) såväl som indirekt (foder, strö) kontakt med vildsvin.
- Om du ska importera strömedel och grovfoder: köp inte från ASF-smittade länder. Om något parti skulle visa sig innehålla kadaverdelar (ben etc) ska det kasseras. Det får inte ställas ut i skogen eller användas som viltfoder.

Jaktkläder ska vara rena efter jakt utomlands

Uppmana utländska jaktgäster att rengöra jaktkläder och särskilt jaktkängor/stövlar från blodstänk och jord innan de tas med till Sverige. Erbjud gärna stöveltvätt innan jakten inleds.

När du har jagat utomlands ska du rengöra jaktkläder och särskilt jaktkängor/stövlar från blodstänk och jord innan du tar dem i bruk i Sverige. Du som själv har grisar måste tänka på att aldrig använda samma stövlar vid jakt som när du arbetar i stallet – se ovan om att skydda grisbesättningar.

4. Länkar till informationsmaterial; skyltar, broschyrer m.m.

[Jordbruksverkets sida om ASF](#) (se flera länkar i högermarginalen)

[SDS:s information](#) om till verksamhet med utländska besökare respektive utländsk arbetskraft, inkl. broschyrer

[Gård och djurhälsans](#) affisch om ASF-symptom

[EU-kommissionens sida](#) med information om ASF

[Svenska Jägareförbundets råd](#) om hur man undviker att sprida ASF vid jakt

5. Har du frågor?

Läs gärna [Frågor och svar om ASF](#) på Krisinformation.se.

Om du har ytterligare frågor om ASF kan du maila oss:
bekampning.nya.sjukdomar@jordbruksverket.se